

**Universitat de les
Illes Balears**

Facultat d'Educació

Memòria del Treball de Fi de Grau

Proposta didàctica per treballar a partir de la lectura de Rondalles Mallorquines

Manuel Calleja Martínez

Grau d'Educació primària

Any acadèmic 2014-15

DNI de l'alumne: 43179460L

Treball tutelat per Miquel Gomila Garcies
Departament de Filologia catalana i Lingüística general

L'autor autoritza l'accés públic a aquest Treball de Fi de Grau.

Paraules clau del treball:

Proposta didàctica, Rondalles Mallorquines, estratègies metodològiques, educació, lectura.

RESUM

Aquesta proposta didàctica el que pretén explicar i donar a conèixer és la utilització de relats populars (rondalles Mallorquines), per treballar la llengua pròpia, a més de fomentar la lectura entre els més joves. Per això es proposen una sèrie d'estratègies metodològiques, per treballar la millora en l'educació, dutes a terme amb la proposta d'activitats realitzada. Finalment es fa un anàlisi de cada una de les activitats per tal de veure reflectits tots els beneficis, que treballar de manera oberta i flexible -entre altres-, proporciona a l'alumnat.

PARAULES CLAU

Proposta didàctica, Rondalles Mallorquines, estratègies metodològiques, educació, lectura.

ABSTRACT

This didactic proposal what he tries to explain and announce is the use of popular histories (*Rondalles Majorcans*), to work the proper Language, in addition to encouraging the reading between the youngest. That's why a series of methodological strategies is proposed, to be employed the progress at the education, carried out with the proposal of realized activities. Finally there is done any analysis of each of the activities to see all the reflected all the benefits, which to work in an open and flexible way -between others- provides to the pupils.

KEY WORDS

Didactic proposal, Rondalles Majorcans, methodological strategies, education, reading.

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	4
2. OBJECTIUS	7
3. METODOLOGIA	8
4. ESTRUCTURA I DESENVOLUPAMENT DELS CONTINGUTS	10
4.1. ESTRATÈGIES PROPOSADES	10
CRONOLECTURA	10
CRONOCOMPRENSIÓ	11
SOPA DE LLETRES	11
ENCREUATS	12
TEXTS INCOMPLETS	12
ENDEVINALLES	13
DESCOBRIR ELS DISPARATS	13
RASTREIG	14
CAL·LIGRAMES	14
IDEA PRINCIPAL	15
4.2. PROPOSTA DIDÀCTICA	15
OBJECTIUS:	16
CONTINGUTS:	16
COMPETÈNCIES BÀSIQUES:	17
4.3. ASPECTES METODOLÒGICS (DE LES ACTIVITATS)	18
4.4. SEQÜENCIACIÓ DE LES ACTIVITATS	19
4.4.1 ACTIVITAT 1	19
ANÀLISI ACTIVITAT 1	20
4.4.2 ACTIVITAT 2	21
ANÀLISI ACTIVITAT 2	22
4.4.3 ACTIVITAT 3	24
ANÀLISI ACTIVITAT 3	25
4.4.4 ACTIVITAT 4	26
ANÀLISI ACTIVITAT 4	27
5. CONCLUSIONS	28
6. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES	30
7. ANNEXOS	31

1. INTRODUCCIÓ

La literatura infantil i juvenil, tal i com és coneguda actualment, neix a Europa al llarg del segle XIX i es desenvolupa molt més durant el segle XX. Es tracta, per tant, d'un fenomen literari que es podria considerar recent, fruit d'una nova relació de l'adult amb l'infant que es va establir a partir de transformar-se de la situació social i econòmica als països occidentals. Però la història d'aquesta literatura al nostre país és encara més recent i es troba, en els seus inicis, vinculada, estretament, a la cultura popular i a l'obra de folkloristes. A Catalunya, ja ens anem als inicis del segle XX per poder parlar de llibres pensats i fets per a infants.

Als inicis dels anys vuitanta, ja es pot parlar d'una literatura infantil i juvenil catalana moderna, abundant i rica. Fins i tot aquests darrers anys s'ha parlat de *boom* de la literatura infantil i juvenil: on hi hagué un augment espectacular del nombre de llibres editats, de les editorials especialitzades, de les col·leccions, del nombre de lectors, etc. Paral·lelament, el món de la il·lustració també s'ha desenvolupat extraordinàriament, que compta amb alguns creadors de renom internacional.

Però la realitat de la literatura infantil i juvenil a les Illes Balears és tota una altra, o almenys ho era fins fa pocs anys. És inevitable parlar de literatura popular, de les rondalles. Al llarg dels segles la imaginació popular ha bastit una incomptable quantitat de narracions que han perviscut de generació rere generació i s'han estès arreu del món.

A les Balears, la tradició popular ha volgut conservar aquest llegat, que ha estat recopilat per folkloristes. D'entre ells destaca, per la magnitud i la qualitat de la seva obra, mossèn Antoni M. Alcover.¹

Les rondalles d'Alcover, com hem sentit dir moltes vegades, han estat l'única lectura en llengua catalana a l'abast dels mallorquins al llarg dels anys. A través d'aquests llibres els qui ara són adults, i també els seus pares i avis, s'han familiaritzat amb la lectura d'una llengua que, si bé era d'ús quotidià a casa, es trobava bandejada de l'escola i del món de la cultura.

¹ ALCOVER, A. M. *Aplec de Rondalles Mallorquines d'en Jordi d'es Racó*. 1975.

Inicialment, com menciona na Caterina Valriu en el seu llibre “Imaginari Compartit Estudis sobre literatura infantil i juvenil”² el públic al qual anava destinades les obres no era específicament l’infant.

El mateix Alcover explicà els objectius dintre del recull³ i es pot veure que ens parla de poble, de gent, entre els quals inclou els infants, però no els ho adreça únicament a ells. La qual cosa donà lloc a posteriors edicions adaptades a joves lectors.

A les Illes Balears, partint de la inexistència d’una tradició mínima en llibres per a infants, podem anomenar literatura moderna per a infants, i sent el nostre únic referent molt ric, són les rondalles aplegades i reelaborades per en Jordi d’es Racó. Hi ha hagut un desenvolupament i un creixement d’aquesta literatura al llarg dels anys, a més d’haver un augment espectacular de lectors gràcies a l’ensenyament del català a les escoles.

La paraula ha servit a la humanitat no tan sols per comunicar el món que coneixem, sinó també per faular. Les rondalles són contes populars antics que neixen en l’oralitat i en elles perviuen i es multipliquen. Qui les conta no es preocupa de la veracitat dels fets, ni de la data en que es creà, sinó, que l’interessa el seu auditori, divertir-lo o commoure’l. També tenen un valor lúdic i estètic on el narrador sap que es transmeten models de conducta, una proposta d’acció, la saviesa de la col·lectivitat gràcies a l’ingeni i la paraula... per altra banda l’ensenyament intrínsec, ja que dóna lloc a un repertori de propostes i convida al joc simbòlic, a emular l’heroi, interpretació, evitar les comparances (amb l’agressor, beneit...) i contraposar el discurs i la vida, a establir paral·lelismes, endevinar i reflexionar.

És per això que , des de fa segles, la humanitat ha utilitzat les rondalles per a la inserció dels més joves al context social i cultural de la comunitat. A més, quan els adults s’adonaren, els mites, els exemples, les llegendes, etc. Era la millor manera de transmetre experiències, pensaments, l’ètica, l’estètica i les accions morals que havien de fer arribar als infants i joves.

² VALRIU, C. *Imaginari Compartit Estudis sobre literatura infantil i juvenil*. edicions UIB: L’Abadia de Montserrat, UIB i Institut d’Estudis Balearics, 2010, p. 41.

³ ALCOVER. A.(1931): *Com he fet mon aplech de rondaies Mallorquines* dins *Zeitschrift für romanische philologie*, Halle 1931 (p 94-11, v. LI) Ara a Randa, 14 -Barcelona 1983 (pp 121-136).

La narració popular ens parla de manera simbòlica i ens mostra creacions imaginàries, familiars i pròximes, divertides i fàcils d'entendre pel llenguatge emprat i l'estructura, la qual és fàcil de retenir i interioritzar l'aprenentatge de valors.

L'hàbit lector, és un fet prou conegut, i s'entén que s'ha de fer de la lectura, un element lúdic i enriquidor, així com també ofereix ajut al desenvolupament de fantasies, experiències i de coneixements, i s'adquireix principalment al llarg de la infància i l'adolescència. Per això la lectura és tan important al primers anys, ja que forneix la visió i el desenvolupament de l'infant i l'adolescent. La lectura generalitzada, sobretot les produccions per a infants i joves, són un fenomen relativament recent com a conseqüència de tot un conjunt de factors polítics, econòmics i socials.

En resum, les rondalles presenten una visió del món idealista, assenyalada, plàcida i laica, on els conflictes es resolen a través del diàleg, la reflexió, el treball i la il·lusió, sense oblidar, una certa dosi d'astúcia, d'enginy i de màgia.

En el currículum de les Illes Balears es contempla que s'ha de treballar la cultura pròpia, per això voldria mostrar i treballar el gènere literari més representatiu de la nostra cultura tradicional i popular, la qual així, du a considerar que les Rondalles Mallorquines són una part important d'ella.

El que es pretén és que a partir d'estratègies lectores com exercicis, activitats, procediments, models, etc. que semblant un joc lector formal amb el llenguatge, es pugui aconseguir un apropament i una animació i motivació en la lectura.

Si es du a terme una certa quantitat d'activitats relacionades amb la lectura, tal vegada es pugui arribar a un nivell de motivació suficient en l'alumnat per crear la necessitat de llegir mitjançant jocs que puguin afavorir el desenvolupament comprensiu dels textos.

Una de les característiques principals que han de tenir aquests jocs lectors és que no han de ser molt extensos en quant al temps de resolució, sinó que ha de tenir més possibilitats, és a dir, que es puguin elegir, aquells jocs que millor s'adaptin a les característiques o habilitats lectores, que els cridi l'atenció i siguin motivadors per a l'alumnat.

2. OBJECTIUS

Els objectius del *currículum de primària de les Illes Balears*, exigeixen fer una reflexió sobre les característiques particulars dels alumnes en l'aprenentatge, és a dir, una reflexió de la diversitat dintre les aules, per això existeixen diferències entre el ritme d'aprenentatge, també en el temps que cada un d'ells es dedica a l'aprenentatge escolar, l'esforç, l'atenció que posen a l'hora de fer les feines de classe, el context familiar de cada un, l'estil individual de cada un, les estratègies d'estudi, els interessos i la motivació.

Aquests són aspectes que cal tenir en compte per aconseguir els objectius marcats, ja que si volem aconseguir-los, el mestre ha de personalitzar les estratègies i fer les adaptacions segons les necessitats del nostre alumnat. Aquestes estratègies fan referència als canvis que s'han de fer per aconseguir una personalització per a que els alumnes amb dificultats d'aprenentatge tinguin la preparació adequada.

Aquests canvis fan referència, sobretot, a un canvi en la metodologia; la utilització de materials especialitzats, tenir més cura dels alumnes que presenten més dificultats, fer agrupaments heterogenis i, finalment, tenir present la seqüenciació de la feina, al mateix temps que el grau de dificultat. D'aquesta manera es permet l'adaptació per aconseguir l'objectiu final.

Tenint en compte la reflexió feta sobre els objectius del currículum, parteixen els objectius del treball. Amb els quals, el que es pretén és fer una proposta de feina on la lectura de llibres per a infants, més concretament, *Les Rondalles Mallorquines*, afavoreixen l'aprenentatge i el desenvolupament de la llengua de cada un dels alumnes a partir de una sèrie de jocs lectors.

Com he mencionat al paràgraf anterior, el que es pretén es fer una proposta de feina a partir de la lectura de *Rondalles Mallorquines*, on:

- Es dona a conèixer la història de la literatura infantil i juvenil catalana, així com també la seva evolució. Extraient que *Les Rondalles mallorquines* són una sèrie de contes populars que està molt present a les nostres Illes, que es van anar transmetent generació rere generació, fins a l'edició de Antoni M. Alcover.

A més, la importància de tenir en compte la diversitat que hi ha a les aules i les dificultats d'aprenentatge per treballar de manera més adient, més engrescadora, divertida, lúdica, etc.

- Analitzar quina és la millora metodològica que es planteja per tal de fer una selecció de les rondalles, així com incorporar els jocs, activitats i estratègies lectores amb la intenció de millorar el tractament de les dificultats dintre de les aules, les seves capacitats, així com també crear un hàbit lector i d'estudi a l'alumnat.
- Aplicar els recursos metodològics a una sèrie d'activitats, per tal de poder demostrar la importància d'un canvi metodològic a les nostres aules, així com també fomentar la lectura popular a l'alumnat.

3. METODOLOGIA

Aquest treball el que pretén és donar a conèixer, principalment, tècniques metodològiques per tal de millorar l'hàbit lector, així com atendre als alumnes amb dificultats d'aprenentatge, a partir d'una sèrie de jocs, activitats i estratègies proposades per als mestres.

Per tal que, es proposa és que els continguts del jocs de lectura han de ser extrets de les lectures a treballar a l'aula, amb l'objectiu d'obtenir una millor comprensió. En aquest sentit i basant-me en el llibre d'Antonio Vallés Arándiga suggereix un procés metodològic⁴ general per seleccionar les lectures i incorporar el jocs o estratègies lectores, que són:

1. Seleccionar una lectura infantil o juvenil que sigui:

- Interessant i motivadora.

⁴ VALLÉS, A. *Guía de actividades de recuperación y apoyo educativo. Dificultades de aprendizaje*. edicion CISSPRAXIS, S.A. 2001, p. 162.

- *Adaptada a l'edat de l'alumnat.*
 - *Pres de les col·leccions de lectura infantil o juvenil.*
2. *Elaborar una sèrie de jocs per a cada capítol del llibre, en aquest cas, Rondalles:*
 - *Confeccionats a partir del contingut de cada Rondalla.*
 - *Seleccionar aquells jocs que millor s'adapten als objectius que es volen treballar amb la lectura de les rondalles.*
 3. *Els alumnes llegeixen la rondalla corresponent en lectura silenciosa. Després es treballa fent els jocs de lectura que el professor/a indiqui durant el nombre de sessions que siguin necessàries.*
 4. *Per altra banda, es realitzaran algunes sessions (1-2, si escau) de treball setmanal amb la classe per desenvolupar la capacitat perceptiva-visual.*
 5. *Fer una avaluació i autoavaluació final per valorar la capacitat de lectura eficaç, fluïdesa... i progrés al llarg del curs.*

Són varies les finalitats de treballar la lectura a través de les estratègies lectores anteriors. Per un banda es treballa la comprensió de rondalles a través del processament de la informació com l'anticipació de significats, comparacions, memoritzar, anar construint significats de manera gradual, etc. També el desenvolupament del vocabulari és present treballant les estratègies lectores, on hi ha una millora en el llenguatge, ja que, cada vegada és més variat, s'aprenen paraules noves, com per exemple, antònims i sinònims.

Finalment també es desenvolupen les habilitats d'atenció selectiva, ja que els joc lectors es realitzen a partir de la concentració. D'aquesta manera no hi ha quasi opció a la distracció i com que solen ser, les Rondalles, històries curtes, la fatiga i el cansament disminueixen molt aconseguint una millora en els aspectes i objectius a aconseguir.

4. ESTRUCTURA I DESENVOLUPAMENT DELS CONTINGUTS

4.1 ESTRATÈGIES PROPOSADES

Les estratègies descrites a continuació, basades en la idea que proposa en Vallés (2001) al seu llibre i adaptant-les per tal de poder treballar amb les rondalles, es proposen, per tal d'obtenir un millor resultat dels nostres alumnes, així com també el desenvolupament cognitiu, és treballar a partir d'activitats, jocs, exercicis, etc. que s'adeqüin a les seves necessitats individuals. Per això es presenten aquestes estratègies, per tal de poder treballar amb tot tipus d'alumnat sense haver de fer excepcions i atendre així, qualsevol alumne amb dificultats d'aprenentatge.

Cal dir que aquestes estratègies estan proposades per a diferents tipus de lectures, en aquest cas, les lectures treballades són les Rondalles mallorquines, ja que té moltes faules i molt diferents, i amb cada una es pot inferir més en els aspectes concrets que es volen treballar dintre de l'aula. Aquestes estratègies són:

CRONOLECTURA

Consisteix en la lectura breu d'un text. Una vegada llegit hem d'anotar les paraules que s'han llegides i el temps que s'ha emprat en llegir-lo, després es torna a llegir i es tronen a anotar les paraules que hem llegides i altra vegada el temps, i una tercera vegada fent el mateix. Una vegada feta, es poden fer les comparances necessàries per saber que ha passat, i generalment hi ha una millora en el temps de lectura, la qual cosa resulta motivador al lector.

Fent l'adaptació a les Rondalles Mallorquines, podríem treballar Rondalles curtes com per exemple, *L'abat de la real*⁵ que a més de curta, resulta fàcil de llegir. També hem de tenir en compte que per la complexitat d'algunes paraules de les Rondalles, a la vegada que es llegeix, generalment la tercera vegada que es du a terme la lectura, també es cerquen les paraules que tenen una difícil comprensió, dites populars... i s'explica el significat d'aquestes intentant sempre relacionar-los amb aspectes de la vida quotidiana.

⁵ "L'Abat de la Real" *Rondalles Mallorquines*, VII.

CRONOCOMPRENSIÓ

Està relacionat amb l'estratègia de *cronolectura*, es tracta de contestar una sèrie de preguntes relacionades amb els textos llegits. En aquest cas podríem treballar qualsevol rondalla, encara que si és una més curta que l'altra, tal vegada la seva comprensió és molt millor, ja que la història com que no és tan llarga hi ha una millor capacitat de comprensió del text i alhora, la resposta de les preguntes relacionades són més precises. Cal dir que a vegades, es pot treballar la comprensió sense necessitat de fer preguntes concretes de la història, és a dir, es pot treballar la comprensió fent altra tipus d'activitats, exercicis, exposicions, etc. Aquesta estratègia serveix bàsicament, per treballar la comprensió dels textos llegits i evitar, a més, una lectura mecànica.

Un altre aspecte que també es podria treballar amb aquesta estratègia és la creació d'un còmic o dibuixos en vinyetes explicant la història. D'aquesta manera no es contesten preguntes relacionades, però sí que es pot veure si la història s'ha entès i si la comprensió és correcta, tant és, fer preguntes com dibuixar el que succeeix a la rondalla llegida.

SOPA DE LLETRES

Consisteix en la recerca de paraules relacionades amb la lectura, de manera vertical, horitzontal i obliqües. Tothom sap com és una sopa de lletres, per tant, explicar com és, no és gaire necessari. El que ens interessa és el tipus de paraules que s'hauran de cercar.

És important que siguin paraules que defineixin la rondalla, paraules que siguin noves dintre del que estem acostumats a sentir o a dir, així podrem fer referència a les paraules, mots entre d'altres, que s'han perdut al llarg dels anys però que existeixen i que resulta interessant conèixer el seu significat. D'aquesta manera s'afavoreix el desenvolupament i l'enriquiment del vocabulari.

Finalment es podria demanar acabar l'activitat amb la creació d'oracions amb les noves paraules apreses. I així interioritzar molt més les paraules cercades i treballades.

ENCREUATS

Han de ser senzills i adaptats al vocabulari que es treballa segons la rondalla, alhora que serveix com a suport a la lectura.

Fer feina amb encreuats és molt semblat a treballar a partir de sopa de lletres, ja que s'han de cercar les paraules proposades, l'única diferència és que l'encreuat és una mica més complex, ja que les paraules estan entrecreuades entre sí i l'alumne ha de posar més atenció al que està fent i fixar-se molt més a l'hora d'escriure la paraula tenint en compte el nombre de lletres, posició d'aquestes, etc.

Amb els encreuats també es pot fer referència a les paraules que no s'entenen. Però és recomanable que si una activitat, exercici... és més complex, l'altre sigui més lúdic, d'aquesta manera l'alumne no es fatiga i es distreu molt menys.

TEXTS INCOMPLETS

Aquesta estratègia es basa en el procediment nomenat de tancament. Consisteix en eliminar paraules del text, de tal manera que s'haurà de completar amb les paraules necessàries.

Fent referència a les rondalles, es treballarà amb fragments característics d'aquestes. Un exemple podria ser *La flor Romanial*⁶, -on es podria treballar directament amb la cançó d'en Bernadet, -quan varen convertir la canya en fabiol-, altra exemple podria ser *La princesa bella*⁷, treballant les paraules que diu el jovenet entre plors i llaments.

A partir d'aquests dos fragments, llevar paraules que puguin resultar més interessants treballar i altres de més simples, així la motivació dels infants és molt major a part de ser més dinàmic, ja que es juga amb la simplicitat d'algunes paraules i la complexitat d'altres.

⁶ "La flor Romanial" *Rondalles Mallorquines*, II.

⁷ "La Princesa Bella" *Rondalles Mallorquines*, II.

ENDEVINALLES

Les endevinalles són una estratègia que es proposa com a passatemps, però cal dir, que a més de ser un passatemps també es pot aprendre, ja que tenen un gran atractiu i interès inclòs per als alumnes que manifesten una escassa motivació cap a la lectura. En aquest cas es pretén treballar la pròpia creació, és a dir, s'elegeix una rondalla a l'atzar, o bé la que més agradi a cada un dels alumnes i es poden fer les endevinalles per tal d'intentar saber, la resta de companys, de quina rondalla es tracta després de l'elaboració de cada un dels alumnes.

D'aquesta manera es treballa de manera més oberta i cada alumne té la llibertat per emprar el vocabulari, les paraules, els mots, etc. que cregui convenient. I d'aquesta manera dona a conèixer a la resta de companys el que ha après a més de mostrar la seva pròpia creació. Quan les feines estan elaborades per cada un dels alumnes, la resposta a la activitat, la gran majoria de vegades, és molt motivadora i engrescadora.

DESCOBRIR ELS DISPARATS

Consisteix en cercar els errors als textos treballats. En el cas de les rondalles, es treballa amb una rondalla, elegida pel mestre o bé pels propis alumnes. És una feina que si es fa en grups és molt més engrescadora, ja que es pot dividir la classe en petits grups heterogenis i cada un agafi la rondalla que més els hi agradi -previ consens- i han de treballar damunt aquesta, modificant part de la lectura de tal manera que la resta de companys pugui trobar la solució.

És interessant que les modificacions que es facin a la rondalla siguin exagerats, desmesurats, sense cap ni peus, així pot resultar més fàcil la localització i pot resultar una activitat molt divertida a la vegada que profitosa, ja que després, cada grup haurà de transcriure el que ha trobat pertorbador i, encara que no sigui exacte a la rondalla de referència, ho hauran de fer de manera que sigui coherent, amb concordança, etc. i que la rondalla agafi un sentit seguint un fil conductor, el que cada grup consideri.

RASTREIG

Es tracta de localitzar el més aviat possible, una determinada dada en la lectura, una data, un nom, un personatge concret, etc. Per fer-ho de manera adient, el que es pretén és treballar la lectura en forma de *zig-zag* intentant trobar la dada en qüestió el més aviat possible. S'ofereixen una sèrie de rondalles, -millor si no s'han treballat abans-, amb diferents nivells de dificultat i amb una llista de dades per cercar a cada una de les rondalles proposades.

Treballar la recerca de dades a les rondalles d'aquesta manera, és molt engrescador per als alumnes ja que a mesura que van avançant en la seva recerca, la dificultat també augmenta, així doncs, cada un dels alumnes pot seguir el seu ritme, segons la seves dificultats i anar superant-se a sí mateix. En la recerca de les dades també està implícita l'explicació de les paraules, les quals no es sap el significat, els mots, les dites... Afavorint també l'ampliació de vocabulari i coneixement de paraules en desús.

CAL·LIGRAMES

Consisteix en fer dibuixos escrivint frases, fragments, converses... de les rondalles, donant-li la forma que millor s'adapti a la rondalla elegida. Treballar la lectura d'aquesta manera, donant forma a les paraules escrites, afavoreix molt la visió espacial de l'alumne. A més, s'ha d'aconseguir saber de quina rondalla es tracta només amb un cop d'ull, ja que la intenció de treballar així és, que amb les paraules els alumnes puguin representar en un dibuix, la rondalla de la qual han extret el fragment utilitzat al cal·ligrama.

Una vegada cada un té el seu, es canvia amb els companys i s'ha d'intentar esbrinar de quina rondalla es tracta només veient el dibuix, una vegada observat el cal·ligrama si se sap de quina rondalla es tracta, o no, es passa a la lectura del cal·ligrama, d'aquesta manera els companys que no l'han esbrinat poden saber de quina rondalla es tracta, i els que l'han esbrinat només veient el dibuix, llegeixen per confirmar que no s'han equivocat amb el dibuix. Després s'explicarà el cal·ligrama i es llegirà el que posa, així fem coneixedors a tots els alumnes de les rondalles elegides per cada un.

En aquest cas, cal mencionar una sèrie de rondalles, que tal vegada són més adients, ja que el tema principal de la rondalla pot anar representat en un dibuix, com per exemple, *S'Aucellet*⁸, *Es gegant de s'Ermita*⁹, *En Juanet de sa gerra*¹⁰

IDEA PRINCIPAL

Fa referència a una estratègia de lectura, el qual suposa una veritable activitat de comprensió lectora, però que és molt fàcil d'extreure, ja que es proposa treballar una sèrie de rondalles, senzilles amb el grup-classe de tal manera que es llegirà una rondalla, la qual, es farà la lectura en veu alta per part de cada un dels alumnes. Una vegada llegida la rondalla entre tots, i respectant els torns de paraula, es procedirà a l'extracció de la idea principal o tema general de la rondalla fins arribar a una mateixa conclusió entre tot el grup-classe.

Aquestes estratègies proposades fan referència a uns petits exemples de com es pot fer feina dintre d'un aula tenint en compte que a les aules hi ha un alumnat molt diferent, amb diferents inquietuds, amb diferents necessitats... Per tant, treballar de manera oberta a l'hora de fer activitats proporciona un desenvolupament positiu en l'aprenentatge de tot l'alumnat.

4.2 PROPOSTA DIDÀCTICA

Tenint en compte les estratègies proposades, per tal d'obtenir una millora en la lectura i comprensió lectora de les rondalles, a continuació es presenten un recull d'activitats en el qual es veuen reflectides les diferents estratègies metodològiques que es poden utilitzar en les diferents activitats, exercicis i jocs.

Abans de que es presentin el recull de les diferents activitats proposades caldria mencionar els objectius, adaptats a les rondalles, continguts i competències bàsiques, extrets del currículum de primària de les Illes Balears, que es treballaran i s'intentaran aconseguir amb les activitats proposades.

⁸ "S'aucellet" *Rondalles Mallorquines*, IV

⁹ "Es gegant de s'ermita" *Rondalles Mallorquines*, XII.

¹⁰ "En Juanet de sa gerra" *Rondalles Mallorquines*, I.

OBJECTIUS:

- Entendre i conèixer les característiques principals de les rondalles mallorquines (temàtica, autor, personatges, entorn...)
- Emprar les Rondalles com a font d'aprenentatge i plaer, fomentar la lectura i coneixença de la literatura popular.
- Millorar la capacitat de comprensió i d'expressió oral i escrita, en diferents contextos, fent ús d'un vocabulari adequat.
- Ser capaç d'adaptar un text a un públic determinat, memoritzar-lo i dramatitzar-lo.
- Treballar en equip, de manera coordinada i cooperativa.
- Valorar les rondalles mallorquines com a part de la nostra cultura.

CONTINGUTS:

- *Comprensió del sentit global de textos amb correcció, pronunciació i entonació adequades.*
- *Ús d'estratègies per a la comprensió lectora.*
- *Transposició de textos (dramatització d'un relat) per millorar la comprensió de textos escrits.*
- *Coneixement, identificació i lectura guiada de diferents textos literaris: mostres de literatura tradicional oral.*
- *Coneixement i valoració del text literari com a font de comunicació, d'aprenentatge, de plaer, de coneixement d'altres mons temps i cultures, i com a fet cultural.*
- *Identificació de diferents tipus de situacions comunicatives, informals i formals i de les relacions entre els elements del context de situació i les formes lingüístiques amb les quals es manifesten els discursos orals i escrits, reconeixent els registres més adequats per a cada situació i adequant-hi la pròpia expressió.*

Cal mencionar que la gradació de les habilitats lingüístiques és diferent segons el desenvolupament de l'alumnat, entre d'altres factors (coneixements previs, dinàmica de

grup...), per tant, cal tenir en compte, partir de situacions properes a l'entorn de l'infant per a motivar-los i crear un interès per part seva.

COMPETÈNCIES BÀSIQUES:

A partir de les activitats proposades es treballaran la majoria de les competències bàsiques reflectides al currículum d'educació primària de les Illes Balears. Es clar que, cal mencionar que a algunes activitats unes es treballaran més que d'altres.

- *Competència en comunicació lingüística* : aquesta competència es treballarà al llarg de totes les activitats proposades, ja que estan enfocades a desenvolupar les habilitats lingüístiques a partir de la lectura de rondalles, com a objectiu principal. A més a més, a les activitats que es desenvoluparan es treballaran aspectes com l'expressió oral i escrita, la lectura com a font de plaer, l'adequació del llenguatge, entre d'altres.
- *Competència social i ciutadana*: es desenvoluparà a partir del treball cooperatiu, el respecte al altres , la valoració cap a les tasques dels altres i les seves opinions. El treball i la feina entre iguals, sempre és molt més engrescadora i enriquidora per a tots, però principalment afavoreix als alumnes que presenten algun tipus de dificultat en l'aprenentatge.
- *Competència cultural i artística*: aquesta competència, dins l'àrea de llengua catalana es basa en el reconeixement de les llengües com a elements cultural de primer ordre, i contribueixen al desenvolupament d'aquesta competència la lectura, la comprensió i la valoració de les obres literàries. Es pretén apropar a l'alumnat a Les Rondalles Mallorquines i intentar que els infants gaudeixin de l'obra literària més representativa de la cultura de Mallorca.
- *Competència per a l'autonomia i la iniciativa*: es durà a terme a partir de la presa de decisions individuals i la defensa de les opinions i reflexions pròpies i

amb el grup a més de la predisposició i interès cap a les activitats del propi alumnat.

- *Competència aprendre a aprendre*: l'alumnat podrà observar de primera mà quina és la seva capacitat per enllaçar els seus coneixements previs amb l'obtenció dels nous.

4.3 ASPECTES METODOLÒGICS (DE LES ACTIVITATS)

Abans de començar amb la seqüenciació de les activitats proposades per tal d'intentar treballar de manera adequada les estratègies proposades anteriorment, cal situar a l'alumnat al centre del seu propi aprenentatge. Amb això el que es vol dir és, que l'alumnat és qui té el paper més actiu en tot el seu procés d'aprenentatge, i qui durà a terme en tot moment les activitats, descobrint i aprenent a partir d'aquestes i la lectura de les rondalles.

El paper del docent, per altra banda, és fer de guia per a l'alumnat en el seu procés d'aprenentatge, tenint en compte les estratègies per aconseguir-ho, aportant les informacions necessàries per a que l'alumne arribi als objectius proposats. També té un paper d'observador i avaluador, d'aquesta manera, el docent, observarà el procés d'aprenentatge de l'alumnat, i si escau, quan sigui convenient el docent pot intervenir a la vegada que avaluar la tasca duta a terme.

Hi ha presentades diferents activitats relacionades amb el tema principal, treballar la llengua a partir de la lectura de les Rondalles Mallorquines. La varietat d'activitats esposades a continuació, són exemples per atreure l'interès de l'alumnat i no caure en la monotonia.

L'alumnat durà a terme un aprenentatge significatiu, ja que en alguns casos s'aconseguirà que l'alumnat tingui interès per les activitats i en altres hauran de ser ells mateixos que crearan el seu propi aprenentatge.

Cal mencionar que les activitats proposades es poden dur a terme de manera individual, en petit grup i en gran grup, tenint en compte el tipus d'activitat proposada. És important

mencionar que les activitats proposades estan pensades per a que tot l'alumnat hi pugui participar, sigui quin sigui el seu ritme d'aprenentatge.

Finalment, s'ha de fer referència a l'organització de l'alumnat, que variarà en funció de l'activitat a realitzar. Hi ha activitats que permeten la feina individual i d'altres que es treballaran en petits grups. Aquests grups es recomana que siguin heterogenis, i a mesura que les activitats ho requereixen, aquests grups es modificaran. D'aquesta manera s'afavoreix la relació, el treball en equip i el respecte a la resta de companys, a més de trobar-se davant l'actuació de diferents rols.

També es recomana que l'organització grupal, sigui flexible, ja que també s'ha de ser conscient que al llarg de les activitats poden sortir entrebancs, la qual cosa ha de permetre les modificacions a darrer moment. D'aquesta manera es pot millorar l'aprenentatge de tot l'alumnat sense que afecti a l'activitat proposada.

Finalment, és fa necessari comentar que les activitats proposades a continuació, estan més enfocades a treballar a partir de la segona etapa de 2n cicle i 3r cicle, per la complexitat de les lectures. També s'enfoca a aquests grups –aquestes activitats-, perquè són els grups d'edat que tenen més interioritzada i fiançada la lectura, però cal mencionar, que altra tipus de lectura més senzilles i les activitats proposades, adaptades, es podrien treballar a la resta de cicles o etapes escolars.

4.4 SEQÜENCIACIÓ DE LES ACTIVITATS

4.4.1 ACTIVITAT 1.

El docent farà la tria d'una rondalla, s'ha agafat com a exemple, *L'Abat de la real*. Una vegada tenim la rondalla, es divideix en 5-6 parts, en funció del nombre d'alumnes que hi hagi a l'aula, ja que aquesta activitat pretén que es treballi en petit grups heterogenis. Cada un dels grups rebrà el fragment de la rondalla dividida anteriorment. Els membres de cada grup han de llegir el fragment de la rondalla tres vegades, de manera que han d'anotar les

paraules que els sigui desconegudes i el temps aproximat que s'ha tardat en llegir el fragment cada una de les tres vegades.

Una vegada fet l'exercici, individual, s'elegeix un representant de cada grup per llegir en veu alta el fragment del grup a la resta de l'alumnat. Finalitzada la lectura per part de tots els grups organitzats i sabent quin fragment s'ha donat a cada equip, l'alumnat haurà de consensuar l'ordre correcte de la rondalla. Una vegada s'hagi arribat a l'ordre correcte de la rondalla, aquesta serà llegida sencera en l'ordre correcte.

La lectura de la rondalla té diferents possibilitats; cada grup llegeix la rondalla finalitzada, o bé es poden elegir alguns alumnes, un de cada equip, per ser llegida en veu alta davant tot l'alumnat.

Tant si la lectura de la rondalla, es fa en petits grups com al grup-classe, es pretén comentar i debatre sobre la rondalla amb tot el grup, per tal de donar a conèixer quines són les paraules, mots, etc. que no se'n coneix el significat i poder resoldre dubtes. A més a més, també es podrà expressar per part de l'alumnat, les seves impressions, reflexions, opinions i sensacions sobre la rondalla treballada.

Finalment, i depenent del grup classe en que ens trobem, altra manera per fiançar la comprensió podria ser l'elaboració d'un còmic, vinyetes, etc. per explicar la rondalla treballada.

ANÀLISI ACTIVITAT 1

A la primera activitat proposada i tenint en compte les estratègies que s'han recomanat a l'hora de treballar a un aula, el primer aspecte que cal destacar és la *Cronolectura* en la qual l'alumnat llegeix una sèrie de vegades la mateixa lectura, la qual cosa fa que el propi alumne se n'adoni de la seva millora en el temps de lectura a la vegada que augmenta la seva motivació pel que està fent.

Altra aspecte que cal destacar, és el treball de dues estratègies proposades alhora, és a dir, dintre d'una activitat es poden treballar més d'una estratègia. En aquest cas es parla de la *Cronocomprensió*, que s'ha treballat de manera indirecta, ja que, tenint en compte que

l'alumnat a llegit, a treballat damunt ella, ha reflexionat sobre les impressions, s'ha aclarit l'ordre de la rondalla, etc. no és necessari fer un formulari de preguntes, ja que la comprensió lectora està implícita en l'enfocament de treball de la rondalla i en el comentari/debat que es farà a mesura que s'arriba al final de l'activitat o bé, a la segona proposta, on plasmar la rondalla treballada en forma de còmic, vinyetes, etc. també dona a conèixer al docent si la comprensió de la rondalla és adient.

Aquestes dues estratègies es treballaran al llarg de totes les activitats proposades, encara que sigui de manera implícita, ja que són dos aspectes que per treballar damunt una lectura són necessaris.

Per tant el que es pretén amb aquesta primera activitat és que l'alumnat sigui capaç d'esbrinar que és una rondalla a partir de la pròpia experiència (la lectura), també es pretén treballar amb l'elecció de l'ordre correcte de la rondalla, a localitzar les parts d'un text (introducció, nus i desenllaç) i finalment saber debatre (respectar torn de paraula, justificació de les respostes...) A la vegada que es debat, es treballa de manera indirecta la comprensió de la rondalla i l'expressió oral.

4.4.2 ACTIVITAT 2.

A aquesta activitat proposada el mestre ha de crear una sopa de lletres, amb paraules clau extretes de la rondalla a treballar, és a dir, l'alumnat haurà de cercar les paraules que formen part d'aquesta, i una vegada trobades totes les paraules, els alumnes hauran d'intentar saber de quina rondalla es tracta o almenys saber dir quin és l'argument d'aquesta. Cal dir que, una vegada trobades les paraules també es necessari explicar el seu significat si escau. Si es pretén fiançar més les paraules i el seu significat es pot proposar fer oracions amb les paraules trobades. Això pot ser una altra opció més, al que es proposa a continuació.

Una vegada ja s'han trobat les paraules a la sopa de lletres i es coneix el seu significat es procedeix a llegir la rondalla de la qual es tracta. S'ha de mencionar que abans de llegir la rondalla a l'alumnat, se li ha comentat que han de prestar especial atenció als noms dels personatges, els llocs que surten, els animals que hi apareixen, algunes dites populars, -dels

quals s'explica el significat- etc. ja que a continuació, l'aula es dividirà en petits grups heterogenis i es donarà als grups un encreuat on hauran de demostrar si han prestat l'atenció suficient al que se'ls havia demanat anteriorment, ja que a l'encreuat, l'alumnat haurà de respondre les preguntes, o saber de que es tracta, per tal de conèixer les paraules que se'ls demana. Una vegada s'han trobat el que es demanava als encreuats, cada grup explicarà a la resta, de quin personatge es tracta i quins aspectes cal destacar d'aquests mateixos, és a dir, quins aspectes cal destacar dels animals, els llocs que s'hi mencionen, etc.

Finalment i per acabar amb aquesta activitat, l'alumnat rebrà la rondalla la qual hem treballat, de manera que el que es proposarà és fer un exercici de rastreig. Una vegada s'hagi repartit la rondalla als infants per part del mestre, aquest proposarà fer l'exercici, més lúdic, directament amb la rondalla, on l'alumnat haurà de fer un recerca de manera superficial damunt la història que consisteix en trobar les paraules, els noms, els llocs, etc. proposats als encreuats, fent un *zig-zag* damunt la història. Aquest rastreig damunt la rondalla, consisteix en traçar una línia imaginària que vagi d'un costat a l'altra de la pàgina i mirar els punts per on aquesta passa, i s'ha d'intentar, sense tornar a llegir la rondalla, només amb un cop d'ull trobar les paraules treballades a l'exercici anterior.

Cal mencionar que a mesura que s'acaba l'activitat, es pot proposar augmentar el nivell de dificultat. Per seguir un fil conductor es aconsellable treballar damunt la mateixa rondalla, però cercant paraules, dites, dates... més concretes. D'aquesta manera augmenta el nivell de motivació de l'alumnat ja que ells mateixos experimenten la seva pròpia evolució i millora en la recerca.

ANÀLISI ACTIVITAT 2

A aquesta segona activitat el que es pretén és treballar més de les estratègies proposades a l'apartat 4. Cal dir que a aquesta activitat es pretén treballar tres de les estratègies proposades., encara que també es treballaran de manera implícita les estratègies de *cronolectura* i *cronocomprensió*. La primera estratègia treballada és *la sopa de lletres*. La recerca de paraules tant, vertical, horitzontal i de manera obliqua proporciona que l'alumnat es centri en el que esta fent, per tant, la recerca de paraules a una sopa de lletres afavoreix molt la seva concentració. També com que la recerca de les paraules que s'ha de fer, és una

recerca de mots, dites populars... que l'alumnat pot desconèixer, s'afavoreix, una vegada feta l'explicació del seu significat, la millora i el desenvolupament de vocabulari.

Seguint amb l'activitat, la segona estratègia que trobem és la de fer *Encreuats*. Fer encreuats és molt semblant a la sopa de lletres, però en aquest cas, treballar mitjançant les paraules creuades és una manera de treballar la comprensió de la lectura de la rondalla anteriorment feta pel mestre i la memòria de treball, ja que s'havia de prestar especial atenció als noms dels personatges, dels animals que hi apareixen, etc. perquè era principalment el que es demana a l'encreuat.

Finalment, dintre de la mateixa activitat es treballa una tercera estratègia; El rastreig.

A l'activitat s'explica com es fa el rastreig a un text, en aquest cas es fa un rastreig a la rondalla treballada al llarg de l'activitat. El més interessant del rastreig damunt una lectura, -i més tenint en compte que l'alumnat ha hagut de prestar atenció durant la lectura de la rondalla-, és que es una manera molt engrescadora de treballar la comprensió lectora. A més es treballa l'agilitat visual, la velocitat lectora i la millora de vocabulari. També cal dir, que fer feina així damunt una lectura, millora el desenvolupament lector tenint en compte que l'alumnat pot seguir el seu propi ritme segons les seves dificultats i poder superar els seus propis reptes.

En resum, es pot dir que amb aquesta activitat es treballa vocabulari de manera més dinàmica (cercant paraules a la sopa de lletres i encreuats), es treballa la comprensió lectora a partir de la lectura de la rondalla per part del mestre, es pretén millorar les relacions entre els propis companys treballant algunes de les activitats de manera grupal, també el propi desenvolupament per part de l'alumnat superant els reptes proposats dintre de les possibilitats de cada un, a més del desenvolupament i la millora del vocabulari.

Totes aquestes millores en l'alumnat s'han proposat a partir de jocs de paraules i jocs de rastreig damunt l'obra a treballar, la qual cosa proporciona un major engrescament de l'alumnat, a més de disminuir el cansament, la fatiga i la distracció.

4.4.3 ACTIVITAT 3.

Per a aquesta activitat el docent planteja fragments d'una rondalla, però incomplets, de tal manera que l'alumnat haurà de completar amb les paraules necessàries els buits. L'estratègia d'emplenar amb les paraules adients els fragments incomplets es basa en el procediment anomenat de tancament. Els fragments al qual es fa referència es basa en les cançons i poemes d'algunes de les rondalles.

Una vegada l'alumnat ha emplenat el fragment, amb el qual es treballa, amb les paraules adients, - que no necessàriament han de ser les mateixes que a la rondalla -, es llegiran els fragments elaborats per l'alumnat i es veurà fins a on pot arribar la seva imaginació. A més a més, després d'haver llegit els fragments, es desvetllarà a quina rondalla pertany el fragment treballat i es llegirà en veu alta per part del docent, ja que l'alumnat haurà llegit les seves pròpies creacions. Cal mencionar que també es durà a terme l'explicació de tot allò que no s'entén en la lectura de la rondalla. Una vegada ja es sap l'argument, el significat de les paraules, mots i de quina rondalla es tracta, es planteja intentar extreure *la idea principal* de la rondalla, d'aquesta manera es treballa una altra de les estratègies plantejades anteriorment.

L'extracció de la idea principal es farà amb el grup-classe de manera que tot l'alumnat, amb l'ajuda del mestre, debatrà les propostes, reflexions i impressions de cada un d'ells, fins arribar a una mateixa conclusió i així poder seguir treballant, amb la rondalla en qüestió.

Finalment, i en relació amb la imaginació i la creació pròpia, es proposa fer endevinalles en cal·ligrama, és a dir, es tracta de fer dibuixos, escrivint l'endevinalla, recreant una imatge que la defineixi. Aquestes endevinalles les han de fer en grups reduïts heterogenis i el que s'ha d'intentar fer és que cada grup triï una rondalla, la que més els agradi, els cridi l'atenció, que sigui més representativa, etc. i han de crear una o varies endevinalles en cal·ligrama de tal manera que quan sigui o siguin, en primer lloc, mostrades a la resta dels companys, hauran d'intentar endevinar quina rondalla és només veient el cal·ligrama i sense llegir-la; i en segon lloc, es procedirà a la lectura de les endevinalles per a l'alumnat que no hagi endevinat el cal·ligrama. Per això els grups hauran d'intentar esbrinar de quina rondalla es tracta d'una manera o altra.

ANÀLISI ACTIVITAT 3.

A aquesta activitat, a més de les estratègies de Cronolectura i Cronocomprensió, que van implícites al llarg de l'activitat proposada, també es treballen d'altres.

En primer lloc, es troba l'estratègia basada en el procediment de tancament, és a dir, *Text incomplets*. Amb aquesta estratègia el que es pretén és que l'alumnat emplei els buits amb les paraules que ell millor consideri, ja que a més de treballar la lectura de poemes, cançons, etc. també es treballa la imaginació i la pròpia creació. És molt important que l'alumnat vegi que es té en compte les idees de cada un, i que són igual de vàlides que els de la resta, ja que treballar o plantejar una activitat de manera flexible, és molt més enriquidor a més de millorar molt el desenvolupament d'aprenentatge de tot l'alumnat, especialment de l'alumnat amb dificultats d'aprenentatge. També, cal mencionar que una vegada complet el poema amb els mots que cada un de l'alumnat a elegit, els alumnes han de llegir les seves pròpies creacions davant els companys. Parlar en públic és un altre aspecte que cal mencionar, ja que no sol ser habitual que els infants parlin en públic, per això amb aquesta activitat també es pretén que l'alumnat perdi la por escènica.

Altra aspecte o estratègia que es vol treballar a aquesta activitat és l'anomenada, *Idea principal*. Aquesta estratègia es dona quan el docent ja ha desvetllat quina era la rondalla a la qual pertanyia el poema, i el que es pretén treballar amb l'extracció de la idea principal de la rondalla llegida, és la comprensió lectora en primer joc, ja que si no hi ha comprensió no es pot extreure la idea principal. A més es millora l'hàbit lector de l'alumnat.

Cal dir, que l'extracció de la idea principal, es fa amb el grup-classe, per tant es treballa la participació en les situacions comunicatives i la utilització de la llengua catalana de manera correcta, a més, l'anàlisi de la rondalla per extreure'n la idea principal proporciona una millora en la recerca de paraules clau, la qual cosa beneficia molt a l'alumnat en millorar les seves tècniques d'estudi.

Finalment i en darrer terme, es treballen dues estratègies de joc. En aquest cas es planteja a l'alumnat fer *endevinalles* en *cal·ligrama* (en grups reduïts heterogenis) a partir de les rondalles que el grup hagi elegit. Treballar en grup proporciona saber debatre, respectar als

companys, aprendre a treballar de manera cooperativa i coordinada, també desenvolupa les relacions interpersonals entre tot l'alumnat.

No es pot oblidar que les endevinalles en cal·ligrama estan fetes a partir d'una rondalla elegida pels grups, la qual cosa proporciona al docent l'oportunitat de veure reflectida una millora en el vocabulari, en la utilització dels mots... a més de comprovar si el cal·ligrama fet està en concordança amb el que s'ha escrit.

Les endevinalles en cal·ligrama estan enfocades a treballar com a passatemps, ja que és una manera de fer feina que l'alumnat considera divertida on l'alumne ha de llegir, ha de comprendre la lectura, ha de treballar de manera conjunta amb la resta del grup, ha de pensar, ha de ser creatiu, ha de ser imaginatiu, etc. Per tant, l'alumnat aconsegueix un desenvolupament en l'aprenentatge i una certa motivació cap a la lectura, a més de treballar l'exposició de textos de tradició oral a partir de jocs lingüístics (les endevinalles).

4.4.4 ACTIVITAT 4.

Aquesta és la darrera activitat plantejada per tal de treballar totes les estratègies mencionades a l'apartat 4. En aquest cas es donarà una rondalla a l'alumnat, (que estarà disposat en petits grups de feina), la rondalla estarà canviada, és a dir, hi haurà fragments de la rondalla a treballar que no seran correctes, a més de no ser correctes, no tindran cap concordança amb el fil conductor de la rondalla.

És prou interessant remarcar que els canvis que es fan a la rondalla, són canvis a partir de fragments d'altres rondalles, així també es manté la tradició literària de la lectura i pot resultar més fàcil la recerca dels fragments descontextualitzats.

Es tracta d'identificar els fragments que no pertanyin, que estiguin descontextualitzats o que no siguin coherents de la rondalla que s'està treballant. Una vegada s'hagin identificat els errors amb el grup de treball, s'ha de començar la reelaboració de la rondalla, és a dir, l'alumnat haurà de reescriure la part dels fragments que s'han eliminat anteriorment amb pròpies creacions amb la finalitat d'obtenir una rondalla nova

Cal recordar, que una vegada finalitzada la rondalla amb les idees i les aportacions de cada un dels membres de cada grup, s'haurà aconseguit una rondalla nova de pròpia creació, on després es durà a terme la seva lectura, descobrint així, tant a la resta de l'alumnat com al docent, les noves rondalles creades.

ANÀLISI ACTIVITAT 4.

Amb aquesta darrera activitat proposada, es planteja treballar l'estratègia de *descobrir els disparats*, amb els quals l'alumnat ha de ser capaç d'identificar els errors, on aquest ha de procedir a la lectura, per això també es treballen dues de les estratègies proposades, que s'han treballat de manera implícita a totes les activitats. Per una banda, la *Cronolectura*, on l'alumnat llegeix per plaer i enriquiment personal, també d'aquesta manera s'apropa a l'alumnat a les obres de tradició literària (en aquest cas les rondalles) i d'aquesta manera millorar els hàbit de lectura. Per altra banda, trobem la *Cronocomprensió* com a estratègia també treballada al llarg de totes les activitats, on l'alumnat ha de prestar especial atenció al que llegeix, ja que ha de trobar els fragments descontextualitzats, la qual cosa millora molt la comprensió de textos, i modificar-los per pròpies creacions, desenvolupant així la creativitat i imaginació de l'alumnat. Cal mencionar que amb les pròpies creacions es treballa la localització de les parts d'un text (introducció, nus i desenllaç) i l'anàlisi i l'extracció de la informació necessària de les lectures dutes a terme.

Fent referència a la feina que s'ha de realitzar a aquesta activitat, cal destacar la feina en grup. On l'alumnat ha de participar de manera activa en totes les situacions comunicatives i de forma cooperadora. Fer feina en grups reduïts heterogenis afavoreix molt les relacions entre els propis companys, també afavoreix a que l'alumnat tingui una actitud crítica davant les exposicions orals de la resta de companys.

A més, l'exposició oral de la creació de la nova rondalla, davant la resta de companys, afavoreix a la pèrdua de la por escènica, on també es veu reflectida una gran millora en l'audició, comprensió i lectura de textos amb el ritme, la pronúncia i l'entonació adequades.

Finalment i fent referència a les pròpies rondalles creades, es desenvolupa molt l'autonomia personal, que es veu reflectida al treball que han fet cada un dels infants millorant així, la seguretat en un mateix, l'autonomia de treball i sobretot, el seu desenvolupament d'aprenentatge i lectura de textos de tradició popular.

5. CONCLUSIONS

Per concloure, m'agradaria recordar que la literatura infantil i juvenil catalana és un fenomen literari que es pot considerar recent, però cal mencionar que la realitat, en el cas de les Illes Balears, és tota una altra, ja que ens trobem amb les Rondalles Mallorquines, l'única lectura en llengua catalana que ha estat, al llarg dels anys, a l'abast dels mallorquins. És una tradició que s'està perdent, és a dir, l'interès per aquest tipus de lectura populars, i en general la lectura, ha disminuït molt en l'actualitat, degut a l'aparició de les noves tecnologies, i més a més amb l'aparició de l'ordinador i els videojocs, la qual cosa, ha fet que la lectura passi a estar en darrer lloc en l'entreteniment infantil i juvenil. Per això s'ha considerat prou interessant treballar l'hàbit lector, la llengua i la tradició a partir de la lectura de literatura popular, en aquest cas, treballar a partir de les Rondalles.

Cal mencionar, que a simple vista, pot semblar que treballar amb les Rondalles Mallorquines pot ser una tasca difícil per a l'alumnat, ja que tal vegada el lèxic que hi apareix pot estar una mica obsolet i, per tant, de difícil comprensió, però tenint en compte que amb l'ajuda necessària en l'observació, enteniment de vocabulari i relacions, l'alumnat podrà gaudir, aprendre molt sobre la història popular i la llengua pròpia i demostrar el seu propi talent amb les activitats i tasques proposades. Les Rondalles per la seva part guarden una riquesa literària tradicional i popular, de la qual tot l'alumnat en pot treure profit.

És d'important interès aturar-se i oferir especial atenció a les estratègies proposades al treball, ja que, es considera que són una eina de la qual se'n pot treure molt benefici i pot resultar molt interessant per als docents. Pensant una mica en la situació actual, s'ha de pensar en els canvis metodològics per tal de poder atendre totes les necessitats de l'alumnat, i fer feina de manera oberta i flexible és millora assegurada, així com també, el docent pot gaudir de l'èxit

escolar del seu grup. Per això les estratègies de joc i de feina proposades a partir de la lectura podrien resultar com a un petit impuls al canvi metodològic actual.

Per altra banda i fent referència als objectius, continguts i competències bàsiques a treballar i que marca el currículum de primària de les Illes Balears, les activitats són un petit exemple, i tenint en compte les estratègies proposades, es treballa la millora i desenvolupament de la llengua pròpia i el seu aprenentatge a partir de la lectura de textos, en aquest cas la lectura de relats populars (Rondalles Mallorquines).

Finalment, amb les activitats proposades el que es pretén és demostrar que amb ganes, amb il·lusió, amb imaginació, etc. i fent a l'alumnat el protagonista de l'aprenentatge i l'ensenyament a partir d'activitats, exercicis i jocs de lectura, el desenvolupament i la millora acadèmica es fan més visibles, ja que fent tant a les feines realitzades com a l'alumnat el centre de l'ensenyament, també s'aconsegueix una millor atenció i un augment de la motivació per l'aprenentatge.

M'agradaria afegir, per acabar, que el gran problema de l'educació, en l'actualitat, ve donat per la necessitat d'un canvi metodològic urgent.

6. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

BASSA, M. R. (1996). *Tris-tras: Les rondalles a l'escola*. Palma: Moll.

VALRIU, C. (2010). *Imaginari compartit Estudis sobre literatura infantil i juvenil*. Palma: Edicions UIB, Publicacions de l'Abadia de Montserrat i Institut d'Estudis Balears.

VALLÉS, A. (2001). *Guia de actividades de recuperación y apoyo educativo*. Barcelona: Cisspraxis.

ALCOVER, A. M. (1975). *Aplec de Rondalles Mallorquines d'en Jordi d'es Racó*. Palma: Moll.

Decret 72/2008 currículum de l'educació primària a les Illes balears. BOIB num. 92, 2 de juliol de 2008

RIQUELME, A. (2010-2011). *Educació Inclusiva (Apunts)*. Palma, Balears: Universitat de les Illes Balears: Grau en educació primària.

AGUILAR, E. (2011-2012). *Intervenció Psicoeducativa en les dificultats del llenguatge en el context escolar (Apunts)*. Palma, Balears: Universitat de les Illes Balears: Grau en educació primària.

HABER, N. (2011-2012). *Dificultats Específiques d'Aprenentatge (Apunts)*. Palma, Balears; universitat de les Illes Balears: Grau en educació primària.

SIMÓ, J. C. (2013-2014). *Habilitats lingüístiques per l'educació primària: Ensenyament-aprenentatge de la llengua catalana (Apunts)*. Palma, Balears; universitat de les Illes Balears: Grau en educació primària.

MONTES, M. (2012-2013). *Atenció a l'Alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu a l'escola (Apunts)*. Palma, Balears; universitat de les Illes Balears: Grau en educació primària.

LOPEZ, N. (2013-2014). *Intervenció educativa des del context familiar i social de la persona amb discapacitats (Apunts)*. Palma, Balears; universitat de les Illes Balears: Grau en educació primària.

7. ANNEXOS

A continuació es poden veure alguns exemples d'alguns exercicis proposats a les activitats proposades.

Fent referència a l'activitat 1, cal destacar la segona proposta esmentada, amb un exemple per representar la comprensió de la rondalla a partir de la elaboració de còmics o vinyetes.

